

MAGYAR FALU

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Dohány-utca 84. sz.
Telefon József 124-76.
Megjelenik minden vasárnap

LAPVEZÉR:
NAGYATÁDI SZABÓ ISTVÁN
földmívelésügyi miniszter.
FŐMUNKATÁRS: **MAYER JÁNOS** ny. miniszter.

Előfizetési árak:
Egész évre ... 80.000 kor.
Félévre ... 40.000 kor.
Negyed évre ... 20.000 kor.

Az Omge és a föld-reform.

A mult héten — régi szokásához híven — ismét egy jól beharangozott kirohanást intézett ellenünk az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályának ülésén gróf Hadik János.

Ez alkalommal — a változatoság kedvéért — a földreform-novella végrehajtási utasítását támadta a nemes gróf és legfőképpen azt kifogásolta a tőle megszokott éles hangon, hogy a földmívelésügyi miniszter a rendeletet a hivatalos lapban történt megjelenése előtt nem mutatta be a gazdátársadalom érdekképviselőinek s így nem adott alkalmat arra, hogy ahhoz előzetesen hozzá szólhassanak. Megállapítja, hogy még most sem állottunk meg azon a lejtőn, mely

«napról-napra mindig csak erősebb és hatványozottabb formában igyekszik hatósági gyámkodás és önkény alá helyezni minden magyar ingatlan vagyont.»

Igy beszél Hadik János gróf! Sőt tovább megy: az Országos Földbirtokrendező Biróságot közgazdatisági jellegű hatóságnak deklarálja és tiltakozik az ellen, hogy az ingatlan tulajdonjog eldöntése ennek a «teljhatalmú diszkrécionális jogkörébe utaltassék».

És hogy egy csapásra nemcsak Nagyatádit, hanem az egész kormányzati rendszert kivégezze, azzal fejezte be «nagyszabású» beszédét, hogy:

«Ha a kormányzat nem szívleli meg ezt a komoly figyelmeztetést és nem igyekszik teljes erejével, végig az egész vonalon, az igazi konsolidáció eszközeit biztosítani, akkor hiába reméljük, hogy a forradalmi állapotokból kikerülve, zavartalan termelési munkával az országnak anynyira szükséges gazdasági és szociális nyugalmit megteremthessük.»

Igy a hatalmas gróf! Az a Hadik János gróf, aki Károly királynak 1918-ban azt a tanácsot adta, hogy haladéktalanul gondoskodni kell a földbirtok helyes megosztásáról, földhöz kell juttatni a háborúból hazatérő hősokeket és rokkantakat és ezeknek a reformoknak a keresztülvitelére nagyatádi Szabó Istvánt kell megnyerni. Károly király akkor meg is hallgatta nagyatádi Szabó Istvánt, aki Öfelsége dolgozószobájából mint dezinált földmívelésügyi minisz-

ter jött ki. És hogy gróf Hadik János nem lett miniszterelnök és Nagyatádi nem lehetett az ő földosztó minisztere, az igazán nem a nemes grófon mult.

De nem ez most a fontos, se nem az, hogy az OMGE még a kákán is görcsöt keres és mindent kifogásol, amit a mi miniszterünk csinál, hanem az — és erre feleljen gróf Hadik János — : vajjon 1918-ban, amikor ő vállalkozott az ország kormányzására, Károlyiék, Jásziék és Weltner Jakabék tétlenül nézték volna-e és belenyugodtak volna-e a földbirtokreform oly tisztességes és becsületes végrehajtásába, mint ahogy azt most nagyatádi Szabó István keresztülvitte?! Mert, hogy a magyar földbirtokreform bámulatraméltó taktikai érzéssel, ügyességgel, kitartással és becsületességgel lett megvalósítva, azt nemcsak mi mondjuk,

hanem Le Saux, a párisi főiskola világhírű tanára, aki vezérünket, nagyatádi Szabó Istvánt, példaként állítja a világ elé.

Mi nem megyünk az OMGE ellen a bírósághoz, mi nem vádoljuk a nagybirtokosok érdekképviselőt osztályellenes izgatással, mint ahogy ők minket megvádoltak és bezárattak. Mi magunk intézzük el ezt a legbelsőbb ügyünket is, mint minden más bajunkat és azzal a férfias válasszal, amellyel nagyatádi Szabó István az OMGE-t és Hadikot kitanította, tudni illik, hogy még sem a földreformtörvény végrehajtása, sem az OFB nincsen az OMGE felügyelete alá helyezve, az ügyet a lovagiasság szabályai szerint elintézettnek tekintjük és megyünk a magunk útján tovább, amely feltétlenül a kisgazda és földműves osztály boldogulására vezet.

Átnyújtották a második aranykalászt nagyatádi Szabó Istvánnak.

Tovább terjed a mozgalom.

A mult év végén — mint ismeretes — országos mozgalom indult meg, hogy minden vidék népe, lehetősen minden község egy aranykalással fejezze ki háláját kiváló vezérének: nagyatádi Szabó Istvánnak, s az apró aranykalászból egykor egy aranykoszorú legyen, az ország, a nép koszorúja a legszebb kitüntetés, amelyet valaha államférfi kaphatott.

A mozgalom az egész országban visszhangra talált. A nagykálai aranykalász után csütörtökön a szűkebb pátria, a nagyatádi választókerület népe nyújtotta át aranykalászt

Szabó István földmívelésügyi miniszternek egy 200 tagú küldöttséggel.

A lélekemelő aktus Tankovits János, Könyves Lajos, Gaál Endre és Éhn Kálmán nemzetgyűlési képviselők jelenlétében a minisztérium nagy fogadótermében zajlott le. Az ünnepség szónoka Bárány Sándor főszolgabíró volt, aki keresetlen szavakkal fejezte ki Somogy népének törhetetlen ragaszkodását, amelyet a miniszter meghatott szavakkal köszönt meg. Az ünnepség után társasbéd volt a kisgazdapárt helyiségében.

Véglegesen rendezte a kormány az örlési forgalom ügyét.

A kormány a legutóbbi minisztertanácson véglegesen rendezte az örlési forgalom ügyét, s az erre vonatkozó kormányrendelet már meg is jelent. A rendelet elejti a kiviteli jegyek rendszeresítését és kizárólag a malomvállalatok számára megengedi a külföldi gabona behozatalát, úgy hogy a búzaimport azonnal megindulhat.

Szakkörökben a behozatal megkezdésétől természetesen a liszt olcsóbbodását várják. Annak következtében, hogy a malmok először hozhatják be a külföldi gabonát és csak később kötelesek a lisztet kiszállítani, különösen a főzölszt- és kenyérliszt-készletek fognak erősen szaporodni. Az örlési forgalom keretében a malmok kizárólag nullás lisztet fognak exportálni. Tehát a külföldi gabonából készült lisztnek közül a kenyérliszt és a főzölszt mindenestre bennmarad az országban.

De rendkívül olcsóbbodni kell a koronának is, ami viszont a sertéshizlalás költségeire fog kedvezően kihatni.

Fényesen sikerült a belföldi kölcsön jegyzése.

A fővárosi pénzintézetek az újjáépítési kölcsön jegyzésének megindulása óta naponta több ezer dolláros jegyzéseket jelentettek be, úgyhogy vannak olyan nagyobb budapesti bankok, amelyeknél a jegyzések már jóval meghaladták a 200.000 dollárt. A legmeglepőbb azonban a vidék élénk részvétele.

Minden nap és minden pillanatban újabb bejelentések érkeztek, jelölve annak, hogy a közönség érdeklődése állandó. Sok jegyzést jelentettek be a Nemzeti Bank fiókjai részéről is, amelyből megállapítható, hogy a népszövetségi kölcsön jegyzése Magyarországon teljes sikerrel art.

Vigyázzunk az emberkereskedőkre.

Éhező magyarokat hozott haza az állam Törökországból.

Keleti testvéreink, a török, — minden erejével arra törekszik, hogy háborús sebeinket mielőbb behegeszteni segítsen.

és országunkat újra naggyá és erőssé fejlessze.

A török segítség

főként abban nyilvánul meg, hogy minden igyekezetével erősíti és gyarapítja közgazdasági kapcsolatainkat.

Evégből Törökország három küldöttje, Eszed Muculis török földmívelésügyi miniszteri tanácsos, Ali Riza földmívelésügyi főigazgató, A. Ressed, a török mezőgazdasági mozgalmak egyik vezetője ideérkezett.

Fölkértek a földmívelésügyi kormány vezetőit és itteni munkájuk támogatását kérték. Azt is kérték, tegye lehetővé a kormány, hogy

magyar szakférfiakat vihessenek le Törökországba és az itt szerzett tapasztalatok után az ő vezetésükkel tehessék meg otthon a szükséges intézkedéseket.

Közölték azt is, hogy a török kormánynak az a törekvése, hogy a jövőben nemcsak mezőgazdasági gépeket és eszközöket szerezzen be Magyarországból, hanem a török állatállományt is magyar tenyészállatokkal frissíti fel.

Minden ilyen nemes törekvésnek megvannak a mindenből sápot szerezni igyekvő elősdi.

A Török-Magyar barátkozásra is előbujtak sötét oduikból az

emberkereskedők.

A Külföldi Magyarok Szövetségének embermentésben áldásos működését Védőirodájára Friedrich-féle vállalkozás idején többszáz hajótörött magyart szállított haza részint Bulgáriából, részint Törökországból, a legnagyobb nyomorból és az éhhalál torkából mentve meg azokat a szerencsétleneket, akik lelkelten ügynökök rábeszélésére új Aranyország találadának reményében mentek szerencsét próbálni Törökországba.

Most újra segélyért kiáltó levelek özönét kapja a védőiroda Törökországban éhhalállal küzdő magyar véreinktől.

A védőiroda mindent elkövet, hogy a kicsábítottakról a török hatóságok munkaalkalom szerzésével segítsenek, azokról pedig, akik nem tudnak elhelyezkedni, úgy igyekszik segíteni ez embermentő intézmény, hogy hazaszállításukról minden rendelkezésre álló módon gondoskodni igyekszik. Mi kérjük a magyar

talvak előjáróságait,

az összes közigazgatási szerveket, a nép tanítóit és minden becsületes magyar embert, hogy mindenütt, ahol felüti fejét a kíváncsiság csábítás, világosítsák fel a föld nincstelenjeit, hogy az ügynökök, a rábeszélők minden szava hazug. Nem föld, nem boldogulás várja ott künn a kíváncsiakat, hanem koldusbot és végtelen szomorúság.

Egyes szám ára 2000 korona.

Jegyzetek.

Gróf Somssich László,

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke is megszólalt a föld-reformnovella ügyében és a többek között azt mondja, hogy az Omge vezetői nem áhítoznak a miniszteri bársonyszékre és hogy a jó viszony az Omge és Nagyatádi között már hivatalbalépésével megszűnt, mert a miniszter az Omge-ban mindig csak a nagybirtokosok testületét látja. Az Omge elnökének a miniszteri székre vonatkozólag tett kijelentésére nem mernék *igennel* válaszolni, mert nem tudnák bizonyítani, de *nemet* sem mondanánk — ha megkérdeznének — mert nem szeretnénk magunkra a hazugság bélyegét rá-sútni. De arra aztán, hogy az Omge a nagybirtokosok előkelő testülete és képvisellete, hangos *igennel* felelünk és bizonyítunk! Ennek tulajdonítjuk, hogy a régi világban, sőt egyideig a háboru után is, a föld-mívelésügyi miniszterek mindenkor hathatós támaszt láttak az Omge-ban. Ez fájt és ez okozott nekünk oly sok keserűséget!

Mint érdekes és bizonyára kapós politikai csemegét itt említjük meg, hogy a Somssich gróf nyilatkozata után politikai körökben szélteben-hosszában azt beszélik, hogy Nagyatádi bukott ember, sőt a vérmesebb és törtetőbb politikai ágaskodók már el is parentálták a földmívelésügyi minisztert, mert — amint mondják és hiesztelik — Bethlen Somssich-nál vendégeskedik és így ha a miniszterelnök el nem ejtette volna Nagyatádit: nem mert volna Somssich ilyen éles hangú nyilatkozatot kiadni.

Most már megeáfolyhatatlan, szomorú valóság, hogy az ideai termés várakozáson alul rosszul sikerült s jóval alatta maradt a közepesnek is. Mérheterlen csapás ez valamennyiönknek, a jóvátétel, szanalás, aranyalapon kivett adók, arany-paritásos vasut s miegyebek alatt görnyedő országnak, a népek, mikor nemhogy aranyunk, de rézgara-sunk sincsen, s egy jó termésben volt minden reményünk. Mert koldussá nyomorított országunknak nemes-érce, aranyfedezete, valutája, minden értéke csak a búza, ez az egyetlen számottevő érték, amit a külföldnek is jó pénzért eladhatunk. Most ez sincs, legalább is nincs elég, pedig elsősorban arról kell gondoskodni a kormánynak, hogy itthon jusson minden éhes szájba elfogadható áron elegendő kenyér, csak akkor szabad gondolni kivitelre. Elvégre mégsem szabad szó nélkül tűrni a gabonával máris kezdődő lelkiismeretlen kufár és tözsdei spekulációt, amely csak néhány ember zsebére folyik ugyan, de valamennyiönk gyomra érzi meg.

Szatmármegye jalkiáltása.

A szatmármegyei nemzetgyűlési képviselők, Szuhányi Ferenc, Gál Endre és Bartos Andor, valamint Péchy László főispán és Szomjas Lajos volt államtitkár, a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület elnöke, küldöttségben keresték fel szerdán Korányi Frigyes báró pénzügyminisztert, Szabó István földmívelési minisztert és Vass József miniszterelnökhelyettest. Előadták a minisztereknek, hogy Szatmár megyében, különösen a csengeri, vásárosnaményi és fehérgyarmati járásokban, a vízkár és aszály miatt oly katasztrofálisan rossz termés volt, amilyenre már évtizedek óta nincs példa. A lakosság ennek folytán teljesen reménytelenül néz a tél elé. A küldöttség kérte a minisztereket, hogy a károsult gazdáknak hitelre adjon vetőmagvakat, mert sokan különben földjüket művelni sem tudják, a mezőgazdasági munkásokat pedig közmunkák, vízszerelvények, utak, hidak építésének elrendezésével segítsék megélhetéshez. A miniszterek megígérték, hogy a legnagyobb jóakarattal igyekeznek segíteni a szatmári lakosságon.

A politika eseményei.

Gróf Bethlen István Budapesten.

A politikai életre mély csend borult. Csak néha-néha csillan fel a láthatáron egy-két kisebb esemény, amely az érdeklődéstideig-óráig leköti. Ott-hon van mindenki, üres a város. Pihennek a miniszterek is. Olyan a parlament környéke, mint a tözs-dé — kihalt. Üres. De mi ismerjük már az ilyen nagy csendet és tudjuk, hogy a békében, a csendben szoktak a népek a háborúra készülni. Alighanem úgy lesz ez most a politikában is, ez a nagy csend nagy összecsapásoknak az előjele, amely a parlament összeülése után rövidesen kitör.

A nemzetgyűlés összehívása.

Régi rossz szokása az ellenzéknek, hogy mindig keres ürügyet a pihenésre szánt idő megzavarására és mindig igyekszik előráncigálni valamit, amivel az uborkaszegzonban is tanújelét adja munkakészségének. Most a munkanélküliség kérdését tartották alkalmasnak arra, hogy a Házat összehívják és kiöntsék szívük minden keserűségét és egy kis nyári zivatarról is gondoskodjanak. Vass József helyettes miniszterelnök azonban megnyugtatta a Szakszervezeti Tanácsot és ellátottak a Ház összehívásától. Majd elő-rántanak valami más ügyet, de szűzen nem telik le a vakáció.

A háztulajdonosok kölesőne.

Vass József helyettes miniszterelnök most, mint már említettük, a munkanélküliség megszüntetése, jobban mondva apasztása céljából folytat a munkások képviselőivel beható tárgyalásokat. Ezekkel a tárgyalásokkal szorosan összefügg a fővárosi házaknak nagyszabású tatarozási munkája, ahol szintén nagyon sok munkás nyerne hosszabb időre munkát. Amint értesülünk, erre a célra a háztulajdonosok százmilliót kértek a kormánytól és a népjóléti minisztériumban állandóan folynak a tanácskozások, milyen módon lehetne a háztulajdonosok részére a kért hitelt biztosítani.

Másról beszél Bodóné asszonyom...

Ki az oka a termények drágulásának?

Szó sincs róla, a gyöngé termés is hozzájárul, hogy a gabonaművek, a liszt és mellékterményeinek az ára emelkedő irányzatot mutat, de van itt egyéb is a közgazdasági Bakony bokrai mögött.

A malombárók, a papiros-búza és a gabona-kupehad egyik nyomtatott papirosa legutóbbi számában nagy óvatossággal köntörfalazva, fél-szavakkal szölvé és a sorok közt sejtetve, a csalafinta visszavonulás számára hátsó ajtókat nyitvatartva, bizonyos *«mesterséges hatások»* emleget, amelyek okai «a korpa áralakulásának».

Nem mondja ki őszinte szavai, de sejteli a cikkben nyilatkozó, hogy az «indokolatlan» drágulásban az őstermelő osztály a ludas.

Másik cikkeiben ugyanez az újság megállapítja, hogy a 450 ezer koronás búzaár nem rendellenes, mert a malmok napi 125—150 vagón gabonát vásároltak ezen az áron s így bizonyítékát adják, hogy ez az ár nem mondvá csinált, sem rendkívüli, hanem a kínálat és kereslet aránya, valamint a külföldi gabonaárak fejeződnek ki benne.

Az új zabért pedig — még rövid terminusú szállításra is 390—395 koronát kérnek Budapestre szállítással, míg a zab ára a feladóállomáson átvéve: 340—350 ezer korona körül mozog. Az ó-zab ára pedig feladóállomásáról 325—330 ezer korona.

Itt van a lóláb, ami még jobban előbukkanik a kalmár érdekek lebe-nyege alól, amikor a kis óvatos hozzátesszi, hogy:

«Az üzletmenet élénk. Az érdeklődés kielégítő.» Mert igenis *mesterséges hatások* érvényesülnek, de ezeket nem a termelők mozgatják meg, hanem a papiros-búza ama lovagjai, akik látván az értéktözsde jerikói falainak összeomlását, amely elől külföldre menekültek a konjunktúra hazárdjátékosai, hogy a törvényház szűk szobácskáiban ne kapjanak szállást, átnyergeltek a terménytözsde és itt üzik most nemzetnyúzó játékaikat.

Haas Mór vezérigazgató úr nyilatkozata is a gazdák felé céloz.

Beismeri nyilatkozata elején, hogy a korpaárak a gabonaárakhoz igazodnak s így nem feltűnő az áremelkedés. De hogy júliusban már 250—260 ezer koronáig emelkedett a korpa ára,

annak oka részben egyéb, mes-

terséges tényezők hatására is visszavezethetők.

Kérdjük alásan nagyságodat, miért nem méltóztatik rámutatni e mesterséges hatásokra, hogy a nyilvánosság előtt fülöncsíphetők legyenek ez imposztorok?

Kényelmesebbnek látszik egy agyafutrt szövegezésű mondatban azt a látszatot pingálni falra, hogy a — *falú a hibás benne.*

Mert mi mást jelent az óvatosság nyelven tett *magyarázó e nyilatkozat?*

«Az ideai kisebb gabonatermés ugyanis a gabona silányabb minőségénél fogva *nagyobb mennyiségű korpát szolgáltat* majd, mint a nagyobb tavalyi termés. Nagy mennyiségű ocsukészletre is lehet számítani, mert az árpa minősége is gyöngé. A szénatermés is bőseges lesz. Mindezek az okok a korpa áranak mérséklését idéznék elő; *hogy tehát ellenkező folyamat következett be, az az irányzat mesterséges befolyásolására vezethető részben vissza.*»

Mit jelent ez a körmönfont nyilatkozat? Azt nyilván, hogy ők a gabona igazi, veríték és munkanélküli learatói, a profitbárók tudják mind-ezt az árcsökkenést előidézeni *hivatott körülményl,* ha tehát az árak mégis emelkednek, ebben nem ők, hanem

«más mesterséges tényezők hatása» — értsd: a *falú a hibás.*

Nincs ez kimondva e nyúlékony, mindenre alkalmazható gyanúsításban, de célja mégis a falu meggyanúsítása.

Mi nem vagyunk olyan óvatos duhajok, mint a nyilatkozó úr, hanem

az igazság gránitkemény szavaival állapítjuk meg, hogy az árak emelkedését a tözsde-rebach összes «mesterséges tényezői» befolyásolták; egyes-egyedül a termelő nem folyt bele az árak alakulásába, mert nem bőrzéző tömeg

s mert a falu a saját bőrén érzi azt a nemzetgazdasági igazságot, hogy «a búzaár a legjelentősebb értékmérő és szerinte alakul a többi szükségleti cikk ára».

Ezt az igazságot minden óvatos csűr és csavarás nélküli ki kell itt mondanunk.

Emlékezés a világ-háború hőseire.

Két perces csend Németországban.

Vasárnap az egész német birodalomban a háború hőseiért imádkoztak. Berlinben a birodalmi gyűlés palotája előtt ment végbe az ünnep, amelyet fekete posztóval vontak be s a homlokzatra ezt a felírást tettek: Halottaink szelleme örökké él!

A birodalmi elnök a kormány valamennyi tagjával megjelent az ünnepen,

ott volt minden állami és községi hatóság, a hadsereg, a haditengerészet, a munkásszakszervezetek sok küldöttsége.

Az egyházi szertartás után a himnuszt énekelték a dalosegyesületek. Ebert birodalmi elnök gyönyörű beszédben dicsőítette azokat, akik hősi halált haltak azért, hogy Németország éljen. Csak a haza védelmére fogott fegyvert a német nép, nem önző érdekekből. A birodalmi elnök beszédének nagy hatása volt, utána a zenekarok és a dalkörök gyászzindulója következett, amelynek végzetével

adott jelle két percig síri csend támadt. Ugyanakkor ország-szerte szintén két percig szünetelt minden vasuti forgalom,

Berlinben megállottak a villamoskocsik is.

Minden templomban gyászsistentisztelt volt. Az ismeretlen katona sírjánál és az idegen harcosok berlini temetőjében szintén gyászünnepeket rendeztek. Erre a kegyetes aktusra

a szövetségek katonai ellen-őrzőbizottság elküldte egy angol, egy francia és egy belga tagját.

A birodalom minden részéből azt jelentik, hogy a gyászünnep méltóságteljes és zavartalan volt. Drezdában az osztrák, a cseh, az angol és az amerikai kolónia küldöttsége is résztvett a gyászünnepen.

Elfojtak két kivándor-lási ügynököt.

A rendőrség letartóztatta Bruckner József hentesét, aki

hosszabb idő óta üzletszerűleg foglalkozott a kivándorlásra es-bítással.

A nyomozás kiderítette, hogy Bruckner egy Cleva Gizella nevű nő segítségével

az egész országot behálózó szervezetet létesített, mely főleg elégedetlenkedő munkásokra vetette ki hálóját.

A munkásokkal elhítték, hogy ingyen viszik ki őket Amerikába, ahol nagyszerű munkaalkalmat szereznek nekik. Minden munkástól 25 dollár költséget vettek fel, azután útnak indították őket Hamburg felé. Hamburgban kétféle módon bántak el a munkásokkal:

vagy Hamburgban hagyták őket minden kiséret és pénz nélkül és odébb állottak, vagy pedig kivitték a munkásokat Amerikába, ahol úgyszólván rabszolgakereskedők részére játszották ezeket a szerencsétlen sorsba jutott magyar munkásokat.

Nem fizettek nekik semmit, hanem elvitték őket Braziliába, ahol csupán a rossz élelmérésért dolgoztatták őket halálra.

A lelketlen csalót letartóztatták, a nyomozást pedig főleg az irányban folytatják, hogy hogyan szerzett Bruckner utleveleket.

Nem győzzük magyar testvéreinket figyelmeztetni, óvakodjanak a kivándorlási hiénáktól, s ne epedjenek hazug ígéretekkel elkábítva Amerika után, ahol *szintén nagy a munkanélküliség*, roppant nehéz az élet és rettenetes sors vár a szerencsétlen kivándorlókra. Itthon kell dolgozni, sokat, mindenkinek, s akkor boldogul majd ez a szerencsétlen föld is a fiaival együtt.

Itthon.

Kora tavasszal, Szentgyörgy nap táján, amikor hosszú, téli istálló-rabság után először kerül szabad mezőre a jószág s megérzi a friss fű illatát, a kövér föld szagát, amikor először borzolja meg szőrét a könnyű tavaszi szél, megmámorosodik a szabadságtól, a szabad levegőtől, a naptól és jicánkolva szalad neki a rónaságnak a gulya, a ménes... Ilyesvalami mámort érez az ember is, amikor elviszi a nagyváros fölé, szűklevegőjű kőbörtönéből a vasparipa s a vonat ablakán becsapódik a rétek, az erdők, a földek friss, üdítő lehelete, amikor kiszáll az ember a vasúti kocsiából, s lelép a puha, szűz földre s nem érez kemény aszfaltot, flasztet a talpa alatt...

...Jó, nagyon jó itthon lenni hosszú idő után, megállni kicsit pihenve a dombtetőn és szomjas tekintetünket végigszálltatni a végtelen, szabad, kék égboltozaton, a nézésünkkel végigsimogatni, magunkhoz ölelni a völgybe simuló akáclobos falut, a távoli kéklő dombokat, a haragoszöld erdőt, a messzeségbe futó, kanyargó országút szélén gárdistákként őrtálló büszke száljegenyek sorát s az óriási tő ezüstbe, zöldbe játszó hullám fodros tükrét, amelyben bámszan tetszelegnek maguknak Tihany, Csobánc, Tattika, Badacsony szőlőkoszorúza bazalt ormai...

...Jó, nagyon jó leszörni a kényelmellen, vasalt ruhát és csupasz nyakkal, kilárt mellet odaadni a perzselő napnak és teli tudóval szívni szomjas mellünkbe az ózonos, tiszta levegőt... meghempereggni a puha fűben... neki-vágni a határnak, a rétnak és menni, menni cél nélkül, útnak tetsző régi szépségekben gyönyörködni, elmélázni a pacsirtadalon, a vidám rigófűtlyön, a vadgalamb bűgésán, gyerekesen elcsodálkozni a mezeivirág szűzi, paraszti pompáján, a püle tarkaságán, a fecske cikázásán, a jeltők járásán.

Olyan jó elnézni a tarlóttörő eke után ballagó gazda csendes lépését, a legelésző nyáját, a muzsikáló kolomp-szóval hazatérő gulyát s messze mögöttünk hagyva a riadt, lüktető, verekedő, törtető, lármas, egymást tipró, tülekedő, komisz élét bántó zibaját, vásári zaját, elmerülni az áldott csend, a béke, a nyugalom pihentető, gyógyító csendfűrdőjébe...

Jól esik elbeszélgetni csendesszavú, egyenes észjárású, higgadt öreg szántóvelő magyarokkal, a fülünkkel szűr-csölni a tiszta magyar beszéd szokatlan muzsikáját, pedig szomorú, panaszos a szavuk... Panaszkodnak a földre, amely rosszul fizetett, a terhes, nehéz adókra, az aranykoronára, ami van, de nincs, a rideg, megnemértő közigazgatásra, a néphez közeledni nem tudó, vagy nem akaró, lelkiület nem értő, följényűket éreztető, mogorva, szűkszávu, mindig elutasításra kész hivatalnokokra, hivatalokra, ahova mindig csak iszonyodva, idegenkedve tudnak belépni, a lassan haladó földreformra s ezer apró kis bajra, amelyre nem találhatnak orvoslást, pedig olyan könnyű volna megszüntetni...

Nagy baj az, hogy sokan azok közül, akik a néppel érintkeznek, nem ismerik azt, mert nem közülök valók, hanem vagy a régi dereses vármegye, vagy az osztrák bürokratizmus fertőzött levegőjében nevelkedtek fel... Pedig, aki megérti a mi népünk lelkiületét, az érzi, tudja, hogy — sok konok, rossz tulajdonsága sohasem nyesegetett fattyuhajtása mellett, mennyi értéke, jó tulajdonsága van ennek a fajnak s mit lehetne belőle faragni, ha jó szerszámmal azok esztergályozzák a nép lelkét, akik hivatást éreznek erre, akik arra valók, akiknek szívük volna hozzá s a legmagasabb hivatalnokoktól a falusi segédjegyzőig mindegyik átérezné és megértené, hogy ők vannak a népért, s ha a néppel baj van, ha hibái vannak, annak elsősorban ők az okai, akik nem jól irányítják, nem helyesen vezetik őket...

A mostani nemzetgyűlésnek van egy öreg, arany szívű, kristályesű, páratlanul derék, becsületes, ritka értékű tagja, egy igazi jó ember, aki több mini húsz eszlendőn át volt egy-

huzamban községe élén bíró s annak ellenére, hogy magasabb iskolákat nem végzett, példásan végezte hosszú időn át a világháború alatt az eltávozott jegyző hivatalos munkáját is, mielőtt a népe bizalma beülte az ország tanácskozó házába, a törvényhozók közé. Ez a tapasztalt, bölcs honatya mondta egyszer nekem: Vagy tudást adjatok a népnek, vagy hagyjátok meg a hitében, mert ha a tudás elmarad, a hitét pedig elveszíti, akkor el kell pusztulnia...

Sajnos, a mostani vezetők nagy részétől, oktatást nem igen kap, de a

hitét lassanként elveszíti bennük a nép — s tényleg ez lehet minden baj kútforrása...

Ha sok mai jegyző és szolgabíró helyett — akikről itt és szerte az országban csendesen panaszkodik a föld türelmes népe — olyan emberek volnának a községek élén, amely nemes fajta már kipusztulóban van, ilyenek, mint az én öreg barátom, a bíróból lett országos törvényhozó, akkor más világ volna Magyarországon s kevesebb panaszt hallana az ember, ha néha, néha hazatér.

(d. ö.)

VII. BÉCSI

NEMZETKÖZI VÁSÁR

1924 SZEPTEMBER 7-14.

Minden szakma részére

legelőnyösebb bevásárlási alkalom.

Legnagyobb választék! Versenyen kívüli árak!

A tavaszi Bécsi Mintavásár nagy eredménye:

100.000 bevásárló.

Bécs városának nagy zené- és színházi ünnepségei.

Felvilágosításokat nyújt:

WIENER MESSE, WIEN VII.

továbbá, mint hivatalos tudakozóhely:

Somogy megyei Takarékpénztár r.-t. Kaposvár, Fő-utca 4.

Egy szökött katona véres tragédiája.

Üldözés közben agyonlőtte magát az apja udvarán.

Balatonszárszó, aug. 6.

Kedre virradó éjszaka véres, szomorú eset történt a Balatonszárszóhoz tartozó szőlőhegyen... Madár József 20 éves legény a nagykanizsai 6. honvédezred szökött katonája abban a percben, mikor az őt kereső csendőrök és katonák elakarták fogni, a házuk udvarán karabélyával agyonlőtte magát.

Madár József szomorú története a következő:

A fiatal legény önként állt be katonának, de nem tudta vagy nem akarta megszokni a gyöngyöletet. Nehezebb esett a kaszánya fegyelme s emiatt többször meg is gyűlt a baja felettessével. Kétszer már meg is szökött, egyéb bünt is követett el, úgy hogy csak a tavasszal szabadult ki nyolc hónapos fogságából.

Pünkösdre szabadságot kapott, haza jött s már akkor megmondta, hogy ha akármilyen lesz is, nemsokára búcsúra újra itthon lesz. Hozzártartozói kérték a féktelen, nyugtalan-vérű legényt, hogy ne kövessen el semmi meg gondolatlanyságot, de, amint látszott, hiába.

Július utolsó vasárnapján volt a szárszói búcsu. Előtte való pénteken Madár József ellopta a kapitánya lovát, magához vette karabélyát, kardját, lóra pattant és

harmadszor is elszökött csapattól.

Őrült vágatásban hagyta el a várost s Kanizsától a csaknem 100 kilométeres utat pár óra alatt letette meg, azonban útközben, úgy látszik, meggondolta magát, mert nem mert haza menni, hanem a szőlőhegyen egy ismerősükhöz kötötte be a bitang paripát, maga pedig a szőlőhegyek és a környékbeli erdőkben bujdosott három napig.

A szökést természetesen azonnal észrevették a lopással együtt s egy őrmestert és egy tizedest küldtek ki Szárszóra a szökevény kézrekerítésére, egyúttal sürgőnnyel értesítették a csendőrséget is. A csendőrök és katonák azonnal a szülői háznál keresték s mikor nem találták, az erdőt és szőlőket kezdték átkutatni.

A négy főnyi csendőrközre és a kereső katonákkal napokon át bujcskázott a szökött katona, azonban úgy látszik hétfőn este már nagyon elikkadt és az apja házához lopakodott egy ital vizre. Az apja, aki tudta, hogy figyelik a házat, szép szóval hívta, jöjjön be, mert ha békésen visszatér, kevesebb baja esik. A makacs legény nem hallgatott a szóra, merített a kútról s újra el akart tenni a sötétség leple alatt. A csendőrök és katonák ezalatt körülvették a házat s mikor Madár észrevette, hogy nincs menekvés, hátra szaladt a kerbe, ahonnan rövidesen egy lövés dördült el. A csendőrök — akik azt hitték, hogy rájuk lőtt — azonnal átkutatták az egész környéket, de nem találtak rá a sötét éjszakában, hajnalban azonban észrevették egy heverő alakot, fegyverrel a kezében a kerítés mellett. Oda rohantak hozzá, elkapták a puskát, akkor vették csak észre, hogy egy halott fekszik előttük, akinek a nyakából még mindig szivárogt a vér...

A szökött katona, úgy látszik, mikor látta, hogy körül van véve, maga ellen fordította a fegyvert és szájon lőtte magát.

A szomorú esetet azonnal jelentették a katonai hatóságnak, ahonnan hadbírói bizottság szállott a helyszínre, hogy kiderítse az eset részleteit, azután megadták az engedélyt a temetésre.

A szárszói református temetőben

földelték el a szerencsétlen legényt, akinek néhány kusza sort találtak a zubbonya zsebében, amelyben azt az utolsó kívánságát írta meg, hogy halál évvel ezelőtt elhunyt édesanyja mellé temessék.

Utolsó kívánsága teljesült s talán a kis falusi temető hűs, másodsor virágzó, illatozó akácái alatt, a halott édesanya simogató közelségében meg is találja azt a nyugalmat, pihenést, amit idefenn sehogysem tudott neki megadni az élet.

A lopott lovat tegnap vitték haza állomáshelyére. Az értékes paripa aszörnyű vágatásban teljesen tönkre ment, egyik szemét kivágta valami odacsapódó erdei faág, lesántult, a fara csupa vér... Visszavitték most már a gazdátlanra vált karabélyt, kardot is, amelyet nem tudott becsülettel viselni szerencsétlen fiatal gazdája.

Hasznos tudnivalók.

A füst, mint villámhárító. Annak a babonás hitnek, hogy a tűz el tudja hárítani a villámütést, van fizikai alapja és magyarázata is. A nép ugyanis csak babonából teszi, midőn nagy tüzet gyújt, hogy zivatar idején kunyhóját a villám romboló hatásától megóvja. A fizikus azonban azt mondja, hogy a nép nagyon okosan cselekszik. A tűzből fölszálló füst és az égés folytán fejlődő különféle gázok valóban el tudják hárítani a villámot, mert gyöngítik a levegő vezetési ellenállását. Annak a tűznek a füstje, melyet zivatar idején a falusi ember gyújt, de a képménynek a füstje is, a levegőt jó villámvezetővé alakítja át, úgy, hogy a felhők különböző feszültségű villamosságai nem nagy hirtelenséggel és erővel egyesülnek, hanem a jól vezető levegőn keresztül szép csendesen kiegyenlítődnek és villám a tűztől eredő füst környékén nem képződik. Hogy a füstnek valóban van ilyen villámhárító hatása, amelyet bizonyít az a tapasztalat is, hogy a nagy gyári kéményeket a villám rendszeren nem bántja. Ezuttal tehát a tudomány célszerűnek igazolt egy olyan népszokást, melyet azelőtt pusztán babonának tekintettek.

Báró kisasszonyból koldusasszony.

Temesvár utcáin egyidő óta teljesen lezüllyött koldusasszony vonja magára a járókelők figyelmét. A koldusasszony, aki a báró Orosz család sarja, már kora ifjúságában, 25 évvel ezelőtt nagyfokú exaltságról tett tanuságot. Annak idején a Kor című Budapesti megjelenő anarchista folyóiratban Orosz Adrienna báró kisasszony teljes név alatt forradalmi versek jelentek meg. A család szigorú büntetésben részesítette a fiatal leányt és nevelőül egy paptanárt adott mellé.

Orosz Adrien báró kisasszony egy napon eltűnt nevelőjének oldalánál. Négy hét múlva levél érkezett tőle Zürichből, amelyben bejelentette, hogy egy orosz forradalmárral él együtt.

Ettől az időponttól kezdve valóságos szenzációs film a báró kisasszony élete. Városló-városra vetődött, mindenütt központjában állt a botrány-krónikáknak. Végül 1912-ben lopás miatt börtönre ítélték Párisban. 1913-ban egy berlini rosszhírű mulató fertőjében található.

Majd Budapestre jött és itt megöregedett, kiélten, testileg, lelkiileg összetörve az utolsó rendű éjszakai mulatók közismert alakja lett. A beteglelkű báró kisasszony életének utolsó pontja Temesvár, ahol közismert alakja a koldustársadalomnak.

A báró kisasszony, a huszárezredes leánya lerongyolódva várja a halált.

HIREK.

Augusztus közepén teljes holdfogyatkozás lesz. Mint a kalocsai Haynald-observatorium írja, aug. 14-én este 8 óra 30 perctől 10 óra 9 percig teljes holdfogyatkozás lesz, amely nálunk is jól megfigyelhető, feltéve, hogy felhőzet nem borítja az égboltozatot. A teljes holdfogyatkozás részleges fogyatkozással kezdődik és végződik. A hold 7 óra 31 perckor lép be a föld árnyékába és csak 11 óra 9 perckor éjjel hagyja el a föld árnyékát. Közben egy órán és 39 percen keresztül teljesen elsötétedik a hold és ez idő alatt lesz teljes a fogyatkozás.

Emlékszóborleplezés Tiszaúcon. Vasárnap leplezték le a világháborúban elesett hősök emléksobrát a környék lakosságának jelenlétében, Tiszaúcon. Az ünnepség istentisztelettel kezdődött a református templomban, a szertartást Takács Béla lelkész vezegte. Majd a templom előtti téren, a szobornál, folytatódott az ünnepély. Itt Nyomárcay Gyula községi jegyző, Tantó János ref. lelkész, Honig Vilmos tüzérezredes és Gosztanyi István főszolgabíró mondtak magasszónyalású beszédek. Közben a tiszaluci énekkar Takács László ref. kántor vezetésével hazafias énekszámokat adott elő. Végezetül Czagyány László kisközgazda beszélt. Az ünnepség a Szózat elénekítésével végződött. Az impozáns szobor Farkas Béla budapesti szobrász műve. Talapzatán 86 elesett tiszaluci hős neve és Nagy András következő verse van bevéve:

Büszkeségünk vagytok, örök dicsőségünk —
A ti halálotok hirdeti, hogy élünk;
A világon szélszórót csontjaitok pora
Mindenütt kiáltja az Igét, hogy:
sohal

Jugoszlávia felére szállítja le a gabonakiviteli vámokat. A malmok és gabonakereskedők körében élénken tárgyalták a jugoszláv kormányának a gabonakivitel megkönnyítése érdekében bejelentett intézkedését. Szakkörökben 50 százalékos kiviteli vámcsoökkentésről tudnak. A bácskai búza küszöbön álló versenye előreláthatólag nem marad hatás nélkül a mi gabonárainkra és kiviteli lehetőségeinkre.

A hajókon kifosztják az amerikai leveleket. Berlinből írják: A német kikötővárosok rendőrsége és amerikai detektívek keresik az Amerikából német kikötőbe irányított gőzösökön azokat az embereket, akik rendszeresen kifosztják a levélküldeményeket. A hajók alkalmazottai minden nap találhatnak kiürített leveles zsákokat. Különösen a Magyarországra, Németországra és Ausztriába címzett leveleket szeretik kifosztani, mert ezekben van a leggyakrabban pénzküldemény. Legutóbb a Belgenland nevű gőzösön fosztottak ki 328 ajánlott levelet, huszonhatot pedig elloptak. Az angol kikötőbe érkező amerikai hajókon is kifosztják a leveleket és ezeket a tolvajokat sem tudták eddig kézrekeríteni.

Új járási beosztás lesz Pestmegyében. Több panaszolták Pest vármegye közgyűlésén, hogy különösen közlekedési szempontból nem felel meg több község járási beosztása. Az alispán rendelkezésére a járási beosztásban változtatásokat eszközölnek. Augusztus elsejétől kezdve a váci

Levél a Köpködőről.

Cs. Csutak István, meg Hadik Lyános.

Tisztótt Magyar Falu tésuram, no lássa, Nemcsak a szegénység hajlik lázongásra; Nemcsak a piaci szájas nincsetlenek, De a gerófok is ölédetlennék. Nézze csak, mit mondott ama Hadik Lyános, Kinek terjedelme zsírban nem hiányos: Aszonta, — szavának se vége, se hossza, —

Hogy az a földleform űket szipojozza. Szidta Nagyatádit, akárcsak a bokrot, Panaszokból kötött könnyharmatos csokrot, De ojat, hogy szívem úgy megesett ezen, Majd odaadtam az utósó ezresem. Mer hát szomorú az, hogy szegény gerófok Ijkepp szenvedik a földleformi strófot, Csak hijába törnek munkába tenyeret, Kiveszik szájukból a sovány kenyeret. Én is mondtam, meg a többi bölcs a Házba, Hogy az a földleform el vagyon hibádzva S lám, a gerófok is mostan mellénk állnak, Nagyatádi úrral kemény perbe szállnak. Igaz, hogy szándékunk más-más okból feslik: Mi ingyé kívánjuk, űk árát keveslik, De a célunk közös s azt hirdetjük fennyen, Közös akarattal: — Nagyatádi mennyen! Lássa, tésúr, ijet még sohase tettem, Geróffal tseresznyét egy tálból nem ettem, De szervezettyükbe most én is beállok, Közös reakciót űvelük csinállok. Beh összepásszolunk, én meg az a Hadik, Akár gőzhajóval lélekvesztő ladik, Vagy ócska nadrággal a frissen vetett fót; Ha mi összefogunk: — Nagyatádi meghótt! Azért hát szerbuctok, barátim, gerófok, Vagyon itt jó nagy száj, jó gyomor és jó fog, Véletek szívessen lészen kompanista.

A Köpködő bölcse:

Csöré Csutak Pista.

járásból Pestújhely, a gödöllői járásból Rákoshegy, Rákosszentmihály és Sashalom, a pomázi járásból pedig Pesthidegkut a budapesti központi járáshoz kerül. A dunavecsei járásból Dab és Dömsöd községeket a ráckevei járásba, Tást pedig a kunszentmiklósi járásba osztják. Ugyanekkor a kunszentmiklósi járásból Pahiés Csen-göd a kiskőrösi járáshoz, a kiskőrösi járásból pedig Hajós a kalocsai járáshoz kerül.

Halálra ítélték két rablógyilkost. A kecskeméti törvényszék kétheti tárgyalás után most hirdette ki ítéletét az orgványi rablóbanda gyilkossági és rablási ügyében. A banda vezére Ócsai György volt, akit társai-val együtt gyilkossággal és többrendbeli rablással vádolt az ügyész-ség. A kecskeméti törvényszék Tom-pai Mihályt és B. Farkas Józsefet kötélt általi halálra, Hajma Mihályt életfogytiglani fegyházra, Ócsai Györgyöt, Bácsi Imrét, B. Farkas Jánost és Tompai Károlyt Ferencet tizenötévi fegyházra, Godó Istvánt tízévi, feleségét hatévi, Ócsai György-nét pedig ötévi fegyházra ítélte.

Új gazdasági főtanácsosok. A kormányzó nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter előterjesztésére zsitvabesenyői Rubinek István dr. nemzetgyűlési képviselő-nek, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Hangya, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete ügyészének,

Csanády Aurél ny. m. kir. gazdasági főfelügyelőnek, a Vitézek Mezőgazdasági Szövetkezete vezérigazgatójának, Pucher Ödön kávi földbirtokos-nak és Zaleski Jenőnek, a Magyar Kölcsönös Állatbiztosító Társaság al-elnökének a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemeik elismeréséül a magyar királyi gazdasági főtanácsosi címet adományozta. **Tizenegy régi templom alapját ásták ki Debrecen határában.** Debrecenből írják, hogy a városi múzeum által rendezett ásatások során tizenegy régi templom alapját találták. A középkori templomok alapzatairól rajzokat készítettek és azokat az ásatások ismertetésével együtt, felküldötték a múzeumok országos bizottságához. Az ásatások a rámi, oháti apátság, a pallagi, monostori, halápi, nagy- és kiscuthi, bálmari-cési parochiális templomok építési stílusára, idejére, méreteire vetnek világot.

A halálos légyesipések. Az utóbbi időben egyre több haláleset történik Szabolcsmegyében, amelyet légyesipés következtében beálló fertőzés okoz. Ugyszólván minden napra esik egy ilyen tragikus halálozás. A vármegyei hatóságok épen ezért felszólítják a lakosságot, hogy ne vegye könnyedén a légyesipést, hanem azonnal forduljon orvoshoz.

Lezuhant a fáról és agyonütötte a gyermekét. Borzalmas szerencsétlenség történt kispáli községben.

Zalai Józsefné Mariska nevű két éves kis lánya almát kért édesanyjától. Az asszony az almafa alá ültette gyermekét, maga meg a fához támasztott létrán felfelt a fára almát szedni. Közben megcsúszott és a fa alatt játszadozó gyermekére zuhant. A gyermeket súlyos sérüléseivel kórházba kellett szállítani, ahol belső sebeibe belehalt.

A Nemzeti Bank tanácsadójának eskütétele. A kormányzó előtt Siepmann Harry Artur, a Magyar Nemzeti Bank tanácsadója, szombaton délben az ünnepélyes fogadalmat tette le. A szertartásnál közreműködtek: dr. báró Korányi Frigyes pénzügyminiszter és dr. Uray István, a kabinetiroda főnökhelyettese, továbbá dr. Thallmayer Alfréd, a Magyar Nemzeti Bank igazgatóhelyettese, mint a fogadalom szövegének felolvasója. A szertartás után a kormányzó Siepmann Harry Arturt magánkihallgatáson fogadta.

Árad a Duna. A földművelésügyi minisztérium vízrajzi osztályának jelentése szerint a Felsődunán az áradás tovább tart, de mértéke már enyhült. Az osztrák mellékfolyók később már mind apadást jeleztek. Ha újabb erősebb áradás nem fog jelentkezni, akkor a budapesti alsó rakodópart egyelőre nincs veszélyben. A Tisza Szolnokig apad, lejjebb árad, vízállása igen alacsony.

Akit már tizennegyedik felesége hagyott el. A napokban Debrecenben felakasztotta magát Nagy István 56 éves munkás, aki azzal szerzett magának hírnevet, hogy tizen-negy felesége volt. Az asszonyokkal igen durván bánt, italos állapotban sokszor elverte őket. A múlt héten tizennegyedik feleségét, Illés Juliannát, akivel már öt év óta élt együtt, verte meg, mire az faképnél hagyta, Nagy István erre bánatában alaposan beborozott s másnap reggel felakasztotta magát.

Akit a méhek ölték meg. Berlinből írják: Az anhalti herceg egyik komornyikját holtan találták néhány nappal ezelőtt az erdő szélén. A törvényszéki orvos megvizsgálta és megállapította, hogy a halált torokdaganat okozta. Később kiderült, hogy a komornyikot méhraj támadta meg, több méh a szájába repült és a torkát szurta meg. Ettől támadtak azok a daganatok, amelyek halálát okozták.

Felemelték a vagyonváltásfölddek haszonbérének késedelmi kamatját. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint a vagyonváltásfölddek után fizetendő haszonbér késedelmes törlesztésének esetére megállapított 8 százalékos kamatlatat 12 százalékra emelte föl.

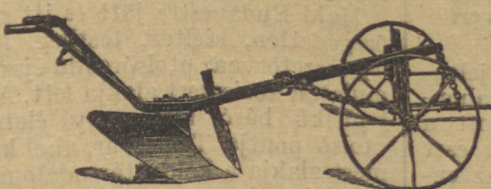
Nagy tűz pusztított Káloz fejérmegyei községben. A tűz Schwarz Karolin házából terjedt szét, amely a tűzhelyből kipattanó szikrából gyulladt ki. A kár igen nagy, az egész falut pusztulás fenyegette.

A székesfehérvári gazdák a rossz termés miatt adójuk leszállítását kérték, s küldöttségben keresték fel ez ügyben a polgármestert.

A szolnoki gyorstehervonat Tápiógyörgyénél összeütközött egy tehervonattal, egy vasutas meghalt, hat megsebesült, a két vonat szállítmányával együtt elpusztult; a kár igen nagy.

Cementipari gépet és formát
gyárt és szállít
BENEDEK NÁNDOR és TÁRSA
Budapest, VII., Vilma királyné-út 1. sz.
Telefon: J 94-10.

Részvény-alap: 1-6 milliárd

„PYRAMIS”

ACÉLEKÉKET

Telefon: 64-49, 65-50.
Sürgöny cím: „Pyramis”

Magyar Földbirtokosok és Földbérlok Kereskedelmi Részvénytársasága, Budapest, VI., Teréz-körút 26.

egy- és többvasú eketestekeket, boronákat, szecskavágókat, répvágókat, kukoricamor-zolókat, gazdasági szekereteket és legújabb szerkezetű merítővályús „AGRAR-DRILL” sorvetőgépeket elsőrendű anyagból a leg-jutányosabban szállít:

Mi történt e héten?

Főváros.

A főváros 1918-as kötvényeinek külföldre való sibilása nagy elégedetlenséget keltett.

A kereskedők nagygyűlésén Vass József népjóléti minisztert nagyon megbántották, amiért most hivatalos úton szereznek elégtételt.

Az Operaház vezetősége éles ellentétbe keveredett az Operaház művészeivel és zenekarával, amely most, úgylátszik egyezséggel végződik.

A magyar atléták fényes győzelmet arattak az osztrákok felett.

Magyarországi Német Közművelődési Egyesület alakult Budapesten Gratz Gusztáv, Wild József és dr. Gündisch Guidó vezetése alatt.

Király József levélhordót, aki az amerikai leveleket állandóan fosztogatta, letartóztatták.

Weltner Jakabot, a híres szocialista vezért, aki a kommun alatti bűneiért «emigrált» és most hazajött, bűnügyi eljárás alá fogták a szovjet-úriésen mondott beszédeiért.

A kormány a koronarontó spekuláció vádlottait amnesztiában részesíti. Az amnesztiarendelet már elkészült.

A tej és tejtermékek ára a fővárosban két hét alatt jelentékenyen esett, a városban vásárlás hiányában tejfölösleg van. A tej nagybani ára 3800—5000 K. További olcsóbbodást várnak.

Vidék.

Mohácsen ünnepélyesen fogadták az államrendőrség tagjait.

Tojóversenyt rendez a Baromfi-tenyésztők Országos Egyesülete a gödöllői állami baromfitelepen.

Harkány fürdőt 30 milliárddal teljesen újjáalakítják.

A csongrádi Tisza-híd felépítésére részvénytársaság alakul.

Keeskeméten, a kőrösi hegyen 215 milliót fizettek 2 hold 252 négyszögöl szőlőért.

Somogy megyében, különösen az igali és lengyeltóti járásokban sertésvész pusztít.

Rozsdás szegbe lépett Mezőtúron Perei Dánielné, megfertőzte vérért és belehalt.

Zsidógyetemet akarnak az osztrákok Kismartonban felállítani.

Szekeşárdon augusztus 11—25-ike között a Levente Egyesületeknek kiképzett vezetőkkel való ellátása céljából, testnevelési tanfolyamot tartanak.

A bajai úszóversenyen a szekszárdi úszók győztek.

A somogy megyei Molnár Szövetség Tolna-, Baranya-, Zala- és Vas vármegyék bevonásával Dombóváron gyűlést tartott.

Külföld.

A brazilai forradalomban az ott élő magyarok és németek életük és vagyonuk megmentése érdekében vérszerződést kötöttek.

Észak-Franciaországban a franciák a magyarokkal szemben, úgy a munkában, mint a társaséletben, a legnagyobb rokonszenvvel viselkednek.

Az erdélyi magyar iskolákat százával zárják be az oláhok.

Jugoszláviában a Davidovits Lyuba demokrata kormánya a magyar kisebbség szempontjából előnyös.

Romániában a forradalmi hangulat miatt ostromállapot van.

Kínában kutató amerikai tudósok magyar törzset fedeztek fel, akik turáninak vallják magukat.

Párisban a francia közoktatásügyi miniszter kihallgatáson fogadott 40 magyar diákot.

Afrika népessége rohamosan fogy, mert mióta a németeket kiszorították, igen kevés orvos van az országban.

Belényes nagyközségből az oláhok rendezett tanácsú várost csináltak.

BUTOR! olcsón kapható Dorman Képzőművészeti Társulat Bpest, VIII., József-körút 15. (Vidékre csomagolással.)

MEZŐGAZDASÁG

Életmentés a baromfiudvarban.

Falusi gazdaságban minduntalan elpusztul egy-egy kis csibe, kacsa vagy liba, mert beleesett holmi kacsá-, libausztatába, moslékos csávasba vagy vizes gödörbe. A gazdaszany sokszor megsiratja, néha meleg rongyokba csavargatva kosárban a tűzhely sütőjébe rakja, legtöbbször azonban eldobja, mert a szegény kis jószág mereven elnyúlva fekszik és alig tátong. «Ebből úgyse lesz már semmi — ezt már huzza a görce». Ez az a szentencia, ami oly sok baromfiéletbe kerül. Pedig a kis baromfi legnagyobb részét egy kis fáradság árán megmenthetjük.

Mikor a nedves lében vergődő vagy már mozdulatlanul elnyúlt állatkát megtaláljuk, vegyük ki az önkéntelen fürdőből. Ha moslékba pottyant és van a kéznél kis meleg víz, mossuk le hamarosan, hogy a tollára ragadó zsírtól megszabadítsuk, aztán dörzsöljessük száraz ruhával gyöngéden, de mégis erőlyesen. Csak arra vigyázzunk, hogy bőgyét meg ne nyomjuk. 10—15 pernyi dörzsölgetés után gyakran még a teljesen mozdulatlan állatka is lélegzeni kezd. Eleinte csak száját tátogatja nagy néha, utóbb fejét és lábát is megmozdítja, de ne gondoljuk, hogy «utolsót rug». Folytasuk a dörzsölgetést. A kis jószágot fordítsuk meg többször, hogy mindkét oldalát, hátát és hasát is egyenletesen szárogathassuk meg. Különösen a szárnyak alatt és a combok belső felületén töröljessük és szárogassuk meg jól, ez indítja meg a vérkeringést. Közben-közben melegessük meg a rongyot, de ha nincs tűz, akkor csak arra ügyeljünk, hogy mindig száraz ruhával dörzsöljessük az állatkát. Ha nem veszítjük el türelmünket, 1—1 és fél órai szakadatlan dörzsölgetés után a legtöbb baromfi csipogni kezd, tolla lassanként megszárad. Szemét azonban még mindig nem nyitja ki. Ha már eléggé megszáradt, puha ruhával kibélelt kosárkában vagy skatulyában kis időre bele tehetjük a tűzhely sütőjébe vagy pedig ablakon át tűző napugár hatásának tesszük ki. Most azonban már vigyázni kell rá. A kis jószág ugyanis most már hamarosan egészen magához tér, kiugrik a fészkeből és vagy lezuhan vagy megégeti magát a sütőben. Ha a sütő nagyon meleg, a kis állat csőrét tátogatja, ilyenkor nyomban kivesszük. Ha már meg tud állni a lábán, testvérei közé bocsátjuk. Sohase engedjük azonban anyja elé, míg teljesen meg nem száradt, mert nagyon sok tyúk nem fogadja el nedves magzatját.

Éppen így kezeljük azt a csibét, kacsát vagy libát is, mely hűvös időben kiesett a fészkekből, nem birt anyja alá visszabujni s ott találjuk megdermedve a fészek mellett. Ha az anyja ül a fészken és a kis baromfi a dörzsölgetésre megmozdul, nyomban anyja alá dugjuk. Ha a tyúk vagy lúd azonban nem ül nyugodtan, hanem többi magzatjával csatangel, csak kezeljük úgy, mintha vízbe pottyant volna. Semmi esetre sem elég, ha a megfázott kis jószágot puha rongyokba csavarva meleg helyre visszük. Okvetlenül dörzsölgetni kell, mert ez az egyetlen mód, amivel vérkeringését megindíthatjuk. Mielőtt azonban megkezdjük az élesztési kísérletet, nézzünk az órára, mert ily esetben könnyen azt hisszük, hogy már félórája dörzsölgetjük a kis állatot, holott alig 10 perc óta foglalkozunk vele. Negyedórán belül sohase hagyjuk abba az élesztési kísérletet. Megéri a fáradságot, mert a kis ázottak a legtöbb esetben másnap már vigan futkosnak és nyoma sincs rajtuk a kiállott veszedelemnek. Dr. Kukuljević József.

HIRDETMÉNY.

Sajnálattal tapasztalható, hogy a különböző járványos betegségek (vérhas, hastifusz, hasmenés) a rossz és tisztátalan ivóvíz használata miatt újból erősen elharapódnak. Különösen a meleg nyári napokon a messze kutakról a mezőre hordott ivóvíz — mely sokszor órák hosszat áll a nap égető tüzenek kitéve — ártalmas az egészségre, mert a meleg következtében valóságos tenyésztői a különböző ártalmas bacilluskoknak és baktériumoknak.

Szükséges tehát, hogy az egészségre ártalmas és élvezhetetlen ivóvizet élvezhetővé és ártalmatlanná tegyük. Erre csak egy mód van: a forralás.

Azonban a forralt víz elveszti üdítő és szomjoltó tulajdonságát, tehát kívánatos, hogy kellemessé, izletessé és szomjoltóvá tegyük. Ezt úgy érjük el, ha a vizet a Dulszit elnevezésű kristálycukorral és édesített konzervkávéval felforraljuk. A Dulszit-konzervkávét minden fűszeres- és szatócsholtban meg lehet vásárolni és az minden más anyag, valamint cukor hozzájárulása nélkül kellemes ízű, édes üdítő italt ad. A háborúban is a jó kávékonzervek akadályozták meg a vérhas, hastifusz és kolera elterjedését és épen ezért bizalommal ihatjuk ezt a kellemes és jó kávé, mely a rossz és ihatatlan vizet kellemes, üdítő itallá varázsolja.

A szabadban egész nap nehéz munkát végző gazdasági munkásoknak ügyelni kell munkaképességükre és egészségükre — tehát a rossz, nyavalyákat okozó vizet csak a Dulszit-kávékonzervvel felfőzve igyák.

A Dulszit-kávé cukorral is édesített kávékonzerv, amely olcsó árával lehetővé teszi, hogy a legszegényebb zsellérember állandóan használja — akár mint üdítő feketekávé lehűtve — akár tejjel mint reggeli- vagy uzsonnakávé.

Tehát aki el akarja kerülni a betegséget és nem akar terjesztője lenni káros és hosszú nyavalyáknak, az fontolja meg az itt hirdetett tanácsot és igyekezzen mindenkit meggyőzni arról, hogy a rossz vizek fogyasztása által okozott betegségek csak úgy kerülhetők el, ha azokat Dulszit-kávékonzervvel forraljuk fel. Emberbarát.

Budapesti futtatások.

A megyeri versenyterén most a Pestvidéki Versenyegylet és az Úrlovasok Szövetségének versenyei folytak le. Nagyobb díjak nem kerültek e néhány napon kiküzdésre. A szokásos ugró- és síkversenyek váltakoztak a nem nagyon jelentős programon. Ennek élénkítésére egyébként ismét vadászdíjugratásokat írt ki az egyet.

Az első ily ugratás a múlt csütörtökön kettős szenzációt hozott. A győztes Abakator, melyet Imre Dénes úr lovagolt, kilencvenszeres pénzt, 10.000-re 900 ezret fizetett ama kevés játékosnak, ki e kisesélyű lögyözelmében bízott. A másik szenzáció, hogy ugratás közben gróf Almássy Pál lova felbukott s maga alá temette lovasát. A fiatal gróf súlyos sérülést szenvedett, amelynek azonban végzetesebb következményei nem lettek.

Vasárnap hölgyek vadászdíjugratása következett, amelyben Réka győzött. E félvér nyergében báró Berg Miksáné olyan pompás lovaglast végzett, hogy azt legjobb úrlovasaink is megirigyelhetnék. Réka 1 p. és 25 másodperc alatt kelt át a nehéz akadályokon. Második Tisza nyergében gróf Gyürky Aladár néval, harmadik pedig Kényes, amelyet Reeves Conny kisasszony lovagolt.

A múlt héten futották le a 6 kilométeres kettős nevezésű akadályversenyt is, melyet Csernovits úrlovassal nyergében a Pölöskei ménés Apró nevű csödre nyert meg.

VÁSÁR ÉS PIAC.

A Mezőgazdasági Árubeszerző és Kereskedelmi R.-T. heti jelentése.

Gabonapiac.

A tőzsdetanács hivatalos árjegyzései: 76 kg.-os tiszavidéki búza 387.500—392.500, egyéb 385.000—390.000, 78 kg.-os tiszavidéki búza 397.500—402.500, egyéb 395.000—400.000, rozs 340—342.500, tavalyi zab 390—400.000, újzab 360.000—365.000, tengeri 370—380.000, repce 590—610.000, korpa 260—265.000 korona.

Marhavásár.

A ferencvárosi marhavásárra csütörtökön 574 darab vágómarhát hajtottak fel. Ökör legjobb 17.500, 20.000, kivételesen 20.500—21.500, középminőségű 14.500—17.000, gyengébb 9500—14.000. Bika jobb minőségű 18—20.000, kivételesen 20.500—22.000, gyengébb 14.000—17.500. Bivaly 11.000—13.500. Tehén jobb 15.500—18.500, kivételesen 19.000—20.500, gyengébb 9000—15.000, kicsontozni való marha 7500—9000, növendékmarha 9000—15.500.

Sertésvásár.

A ferencvárosi sertésvásárra csütörtökön 1180 sertést hajtottak fel. Könnyű sertés 24—25.000, közepes 26.000—27.500, nehéz 28.000. Az irányzat előreláthatólag élénk.

Főszerkesztő és felelős kiadó:

Karácsony Gyula.

Felelős szerkesztő: Czebe László.

Szerkesztő: Dunay Ödön.

Takácsok,

szövőszéktulajdonosok, férfiak vagy nők, akik előnyös feltételek mellett bér munkát (szövést) volnának hajlandók vállalni, küldjék be címüket dr. Geiger Rezsőhöz Budapest, V. ker., Báthory-utca 10. szám alá.

Meinl Gyula
kakaó és
csokoládé

KARDOS IMRE cementárugyára KAPOSVÁR.

Raktáron tart és azonnal szállít minden nemű cementárut, úgymint cement-cserepet, cementlapot, minden méretű cementcsövet, hidakat, kutgyűrűket, jászlakat (istálló-berendezéshez) sertés- és itatóvályukat, vállal minden nemű beton- és műkömunkát.

I-rendű portlandcement állandóan kapható

Budapestre utazók figyelmébe!
Szent Margitsziget Gyógyfürdő
a főváros büszkesége, Európa legszebb folyami szigete, üdülők és áttutatók részére is a legkellemesebb tartózkodási- és üdülőhely. Gyógyfürdője, főleg rheumatikus bántalmakban szenvedők részére, páratlan a maga nemében. — Minden kényelemmel berendezett szállodái kellemes tartózkodást nyújtanak. Előjegyzéseket elfogad a szálloda igazgatósága.
Telefon: 95—85. Sürgőnyeim: Margotel.

Sok pénzt takarít meg,
ha a nyári bevásárlásait

Róth Rezső

olcsó árúháza Kaposvárott, Széchenyi-tér 10., telefon 8-98, szerzi be.

Árlista:
Férfi soknik minden színben 8000
Női harisnya fehér, fekete, barna és drapp színekben 10000
Jóminőségű zsebkendő drb 8-10-12000
Selyem kötött nyakkendő 15000
Selyemfűző 35 grammos kötőpamut minden színben 6500
Üveges családi cipőkrem 4500
Lurion cipőkremviaszk 1200
Férfiingek két gallérral, rövid és egész alsónadrágok olcsó árban.
Jóminőségű munkásingek és komisz alsónadrágok nagy választékban.
Ezenkívül csipke, szalag, himzés, illatszappan, gép- és kézcicernák a legolcsóbb napi áron.
Cigaretta, Modiano-hüvely állandóan raktár.
Eladás nagyban és kicsinyben.
SZABÓK FIGYELMÉBE!
1000 yardos madárvédjegyű alsószál darabja 10.000 korona.

Az állat drága, vigyázzunk rája és használjunk állandóan nyers LYSOFORMOT mely minden fertőzéstől, betegségtől megóv.

„Fertőtlenítés a gazdaságban” című nagyon tanulságos füzetünket minden érdeklődőnek díjmentesen beküldi a dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár r. t., Újpest

VIKTUALIA
KERESKEDELMI RT. BUDAPEST
Központi igazgatóság:
V., Eötvös-tér 2. szám.

**BOR-szivattyúk, gazdasági eszközök,
tömlők, dugók, kénlap, stb.**
„PERFEKTA”
Budapest, V.,
Mérleg-u. 9. Magyar sürgyári és pincés-eti cikkek részvényszerűsége.

**Pálinkafőző és mosó-
üstök vörösréz ből.**
Rézgálic.—Raffia.—Rézkénpor.
Szabadal. Balaton és Vermorel-rendszerű
szőlőpermetezők

Háti- és egykezes kénporozógépek a legolcsóbb gyári áron beszerezhetők Szontágh Pál rézárugyár. (Cégtől Terényi Samu) Gyors és kedvező elintézés végett levelek és megrendelések Terényi Samu cégtől nevére címzendők
Budapest, IX. ker., Üllői-út 19. szám.

Kis Pipa vendéglő

**Kaposvárott
(volt Arany bika)**
Rákóczi-tér és Anna-utca sarok
megnyit.
Tulajdonos JELENFFY SÁNDOR

Kitűnő zónadélelőtt, még kitűnőbb ebéd délből, a legkitűnőbb vacsora este. Elsőrendű fajborok. Első Részvénysör, pontos kiszolgálás, szolid árak.
A vidéki közönség találkozóhelye.

CSÉZLI

fogászati és
fogtechnikai
műintézet
Telefon 56—04. Telefon 56—04.
Budapest, III., Zsigmond-u. 104
Fogakat leggyorsabban készítt! Rendelés egész nap!
Vidékiek azonnal kielégíttetnek

Friedrich gépjavitó műhely

Kaposvár, Váci-utca 5. szám.
Az összes mezőgazdasági gépek javítása. Használt gépek vétele, eladása, cserével kapcsolatban is. Előnyös feltételek mellett.
Kaposvári falu kiállításán kitüntetve.
Egy darab GATTER olcsón eladó.

ETERNIT-PALA

eladása és tetőfedési vállalat

Tégla, cserép, mész, gipsz, cement és mindennemű építési anyagok nagyban és kicsinyben.

Somozyi Béla Budapest
VI., Gróf Zichy Jenő-utca 34. Tlf.: 140—11.

SZAKORVOSI rendelő vér- és nemibeteg részére
EZÜST SALVARSAN-OLTÁS! — Rendelés egész nap Rákóczi-ut 32., 1. emelet 1. (Rókussal szemben.)

SZÁVA SÁNDOR
egészségügyi berendezések gyára
Bpest, I., Budafoki-út 73.
Telefon: József 116—07.

**Kutfurás és
kutak sülyesztése,**
vizművek és automatikus
itatóberendezések.
Fürdőszoba és központi fűtések.

A 42 év óta fennálló **Fischer J. r. t.**
Bpest, Mádor-u. 31-33. zsák és ponyvagyműveit mint a legmegbízhatóbbat ajánljuk. Ponyvakölcsönzés.
Sürgőnycim: Jutei Bpest.

Épületvasalások és bútortvasalások

nagy választékban a legolcsóbb napi áron beszerezhetők:

Deckert Ferencnél
Kaposvár,
Korona-utca 14. szám.
„Magyar festő” házában.

Gőzcséplőkészlet

10 lóerejű, 60 coll dobszélességű cséplővel, Magyar államvasuti gyártmány, ez magánjárónak is kapható
gabonatorlesztésre
KELLNER ANTAL és FIA
Budapest, Berliini-tér 4. szám.

Gőzcséplőkészlet

8 lóerejű, HOFHERR és SCHRANTZ gyártmány, komplett garnitúra, kapható
gabonatorlesztésre
KELLNER ANTAL és FIA
Budapest, Berliini-tér 4. szám.

Szivógázmotoros

cséplőkészlet, 900 m/m dobszélességű cséplővel, vasrámás, kapható
gabonatorlesztésre
KELLNER ANTAL és FIA
Budapest, Berliini-tér 4. szám.

Generátor

20—25 lóerejű szivógázmotorhoz és egy 12—15 lóerejű is kapható
gabonatorlesztésre
KELLNER ANTAL és FIA
Budapest, Berliini-tér 4. szám.

Elevátor

(szalmakazalozó) HOFHERR és SCHRANTZ gyártmány, kapható
gabonatorlesztésre
KELLNER ANTAL és FIA
Budapest, Berliini-tér 4. szám.

Szivógázmotortelep

15—20 lóerejű és egy 10—15 lóerejű azonnal kapható
gabonatorlesztésre
KELLNER ANTAL és FIA
Budapest, Berliini-tér 4. szám.

Ma már mindenki tudja,

hogy a legszebb, legjobb és legolcsóbb
**takaréktűzhelyek és
utcai vaskerítések**

Rózsa Ignác
épület- és műlakatosnál
Kaposváron
szerezhetők be.

Raktáron tart: Mindenféle falba építhető és lábon álló zománczott tűzhelyek, vaskerítéseket, istálló és magtár vasablakokat.

Műhely: Kaposvár, István-utca 4.
Üzlet: Kaposvár, Berzsényi-u. 27.
Telefon: 262.

Szuperfoszfátműtrágyát, kálitrágyasót,

etetésre alkalmas takarmánycsontlisztet

(Präcipitat) a legjutányosabb napi áron és kedvező feltételek mellett szállítunk.

Gazdák sziveskedjenek árajánlatot kérni!
Pátia Mészárosok és Hentesek Csontfeldolgozó és Műtrágyagyára R.-T.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 22. sz.
Telefon: 190—01. Telefon: 190—01.

FORD-TRACTOR

AUTORIZÁLT KÉPVISELŐJE: **HALTENBERGER VILMOS**
Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 19. szám.
Telefon: 66—15. Sürgőnycim: Fordson, Budapest.

SZÁNT, HAJT, VONTAT PETROLEUMMAL
Legolcsóbb gazdasági erőgép
A világon páratlanul elterjedve. Elsőrendű referenciák a legnagyobb gazdaságokból.

RICHTER GEDEON
vegyészeti gyár r.-t.
BUDAPEST, X.

A CHLOROZON

fertőtlenítő hatása jelentősen felülmúlja az általában használt krezolkészítményeket, ára pedig sokkal olcsóbb.